

Punt de Vista

El Punt Avui expressa la seva opinió únicament en els editorials. Els articles firmats exposen les opinions dels seus autors.

GRUP HERMES

President: Joaquim Vidal i Perpinyà.
Consell d'Administració: Lúcia Vidal i Juventench (vicepresidenta), Eduard Vidal i Juventench, Esteve Colomer i Font i Joan Vall i Clara.
Consell Editorial: Xavier Albertí (president), Joan Villarroja (vicepresident), Joan Ballester, Josep Delemus, Lluís Foix, Rosa Font, Dolors Lloveras, Jordi Maluquer, Jaume Oliveras, Vicent Sanchis, Teresa Seseras i Pep Collellidemont (defensor del lector).

Direcció Executiva: Joan Vall i Clara (conseller delegat), Xevi Xirgo (Informació General), Emili Gispert (Informació Esportiva), Toni Muñoz (Serveis), Josep Madrenas (Webs i Sistemes), Albert París (Comunicació), Anna Maria Ribas (Gerència Comercial), Miquel Fuentes (Administració i RH), Lluís Cama (Producció), Concepció Casals (Distribució) i Ricard Forcat.

Keep calm

Salvador Cot

RECUPERAR EL LLIBRE EN CATALÀ RESSITUANT UN GRAN SEGELL

Vicent Sanchis

Periodista

Duran, l'últim

Una de les sorpreses que em vaig endur quan vaig començar a treballar a la delegació de TV3 de Madrid, a finals dels anys noranta, va ser l'escassa influència que tenia el grup parlamentari de CiU sobre el govern espanyol. Aquella era la legislatura del Majestic, amb el primer Aznar en minoria, i s'havien pactat qüestions d'importància històrica, com ara el desplegament dels Mossos o la supressió del servei militar obligatori. Però, fins i tot en un context així, el dia a dia d'aquells parlamentaris –aleshores encapçalats per Joaquim Molins– no deixava de ser el d'un grup lobbista. No els feien gaire cas, fins al punt que recordo com, hores abans d'aprovar uns pressupostos, el mateix Molins es queixava amargament que Rodrigo Rato no es dignava ni a agafar-li el telèfon.

Duran i Lleida encara continua una llarga tradició aprovant-li la cadena perpètua, al PP

A Madrid sabien que els diputats catalans, al marge de quin fos el punt de partida, sempre acabaven aprovant qualsevol cosa. CiU, per exemple, va donar suport a la llei de partits que va permetre il·legalitzar l'esquerra abertzale per tal de generar una majoria PSOE-PP al Parlament basc. El 2004, amb els vuit diputats d'ERC, la cosa se'ls va posar encara més fàcil perquè Duran i Ridaó competien durament per ser, cadascun d'ells, els que li facilitessin la vida, al PSOE de Zapatero. ERC, posem per cas, va tenir l'honor –i l'estómac– de donar suport a la llei de tropa i marineria que proposava José Bono, aleshores ministre de Defensa.

Han passat els anys i avui Duran i Lleida encara continua una llarga tradició aprovant-li la cadena perpètua, al PP. Alfred Bosch, en canvi, ha acumulat un gran capital polític perquè ha entès quina actitud espera la societat catalana dels seus representants a Madrid. Poques vegades ha estat tan clar què és passat i per on anirà el futur.

Què en fem, del llibre en català?

Temps era temps quan el llibre en català comptava amb dues grans editorials que articulaven, com gairebé tot al país, dues sensibilitats: la més pròxima a Convergència i la més identificada amb el PSC. Enciclopèdia i Edicions 62. I el Teatre Lliure i el Teatre Nacional. I la COM i Catalunya Ràdio. I el MNAC i el Macba. I etcètera. No era, aquella, una manera raonable d'entendre la cultura. Ni responia als esquemes en què es mouen les societats de lliure mercat i pensament d'aquesta part del món. Això és cert. Com també ho era que la dualitat, atida per interessos estrictament polítics, sovint donava com a resultat una fertilitat ben agradable. Gustosa. La competició entre Enciclopèdia i Edicions 62 per convertir-se en la gran referència de l'edició en català tenia inconvenients –una cultura excessiva de l'alegria subsidiada, més enllà de les lleis de l'oferta i la demanda– però també avantatges –una ambició que cobria fronts ben diversos i necessaris.

TOT AIXÒ ES VA ACABAR. En el cas del sector de l'edició, quan el Grup Planeta, sotmès a la incontinència compulsiva de José Manuel Lara Bosch, va anar adquirint tot allò que es deixava abduir. Enciclopèdia i Edicions 62, gestionades a sotrac i alimentades al remat amb el gota a gota del suport oficial d'un signe o un altre, es van deixar abduir pel gran tub digestiu. Les dues editorials catalanes de referència es van afegir, d'aquesta manera, a una llista enorme on hi havia també Destino o Columba. En principi, l'operació va significar alguns avantatges. Enciclopèdia –Proa, Pòrtic i Mina– van entrar en un circuit de preus i serveis compartits. A més, ho van fer amb una filosofia que es comprometia a respectar, d'entrada, l'autonomia i el sentit de cada marca. Però els inconvenients, lògics, no van

XAVIER PORRATA

Cal tornar a situar, al costat de les editorials petites, intuïtives i necessàries, una gran empresa que articuli el sector en llengua catalana

tardar a aparèixer. Al final, és ben difícil mantenir viva una ànima quan els encarregats de preservar-la han de retre comptes a un gestor que no acaba d'entendre els detalls perquè es tracta de quadrar grans comptes. Quan supeditada els interessos particulars als generals. I els generals s'articulen a l'entorn del gran mercat en espanyol, tant a la península Ibèrica com a Amèrica Llatina.

HI HA HAGUT CONSEQÜÈNCIES TAMBÉ indesitjables que afecten directament els autors en català, que han vist com, de fet, les seves editorials de referència es convertien en satèl·lits de luxe en els quals ells passaven d'estrelles a comparsa sovint molesta. O com els principals premis de la literatura catalana quedaven en mans úniques. Unes mans que han aplicat en la majoria dels casos els criteris que regeixen els grans guardons de la casa, com ara el premi Planeta. Una estafa anual que ha rebut durant dècades la benedicció de tothom per l'impacte en el mercat i la retribució monetària. Lentament, els escriptors en llengua catalana van començar a patir els efectes de ser plat de segona taula, malgrat les bones intencions persistents dels subresponsables dels seus segells editorials.

JA FA, DONCS, UN CERT TEMPS que aquells interessos i aquelles sensibilitats han començat a reaccionar per recuperar almenys la presència d'una gran editorial catalana amb criteri i interessos autònoms. Lliures. La mort de José Manuel Lara pot precipitar aquests moviments. Sobretot a l'entorn d'Enciclopèdia. La seva fundació conserva, encara, un percentatge significatiu de la propietat del segell i comparteix amb Planeta el control del Grup 62. I, sobretot, manté la mirada clara i fixada en la necessitat de respondre a uns interessos lliures. Cal recuperar un segell editorial de referència per a la literatura escrita en català, que torni a estructurar col·leccions solvents de traduccions i clàssics. De poesia i teatre dosificades perquè no siguin letals en els balanços anuals. Què en fem, del llibre en català? Recuperar-lo. Tornar a situar, al costat de les editorials vives, petites, modestes, intuïtives i necessàries, una gran empresa que complexi el paper necessari que fan en qualsevol altra llengua i en qualsevol altra cultura. Entre el patrimoni a reinvindicar, a salvar, hi ha Enciclopèdia.